GAZETA KRAKOWSKA

Nro 65.

Z KRAKOWA DNIA 14. SIERPNIA 1811 Roku WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 3. Sierpnia.

Dokończenie posiedzenia Towarzystwa Królewskiego Gospodarczo-Rolniczego Xiestwa Warszawskiego.

Rapport Wydziału III. o hodowaniu Bydła, napisany przez Alex. Hr. Potockiego, Ministra Policyi, Dyrektora tegoż wydziału, czytany przez X. Byſtrzyckiego członka Towarzystwa.

W gospodarſtwie użytek z hodowania bydła i wszelkich domowych zwierząt w troistym głównieyszym względzie uważanym bydź może. Naprzod, iak narzędzie uprawy rolniczey pomoc daiące; powtóre, iako środek wysiloney ziemi płodność przywracaiący; potrzecie, iako produkt nie tylko wygodę, lecz zysk właścicielowi przynoszący. — Koń i woł ułatwiaiąc w pociągu ręczną robotę, i służąc do przewozu zebranych zbiorow, nazwać się słusznie mogą towarzyszem pracy rolnika; konie, bydło, owce, trzody chlewne, ptaſtwo nawet domowe, doſtarczaią nawozu płodność ziemi przywracaiącego; bez niego byłby rolnik przymuszonym albo nowych coraz dobywać gruntow, lub puściwszy rolę w odłóg z niewielu części swey posiadłości korzyſtać, kiedy za pomocą rozsądnie urządzonych nawozow, i roſtropnie rozłożoney ziemi, płodow kolei w każdym czasie z każdey części gruntow użytkować może. Nakoniec, z koni nie tylko w gospodarſtwie ieſt pomoc, lecz z przedaży przychowaney stadniny widzi właściciel pomnożony swoy dochod. — Toż o wszyſtkich zwierzętach domowych, dołączaiąc do nich ryby, mowić można, które nie tylko żywności doſtarczaią, lecz obfite handlowe otwieraią źrodła. Te tak rozliczne korzyści dowodzą potrzebę wskazania sposobow wyżywienia, hodowania wszelkiego zwierząt gatunku, gdy te ſtarania nietylko właściciela, lecz i całego kraiu pomnażaią bogactwo. — Zamiar tak słuszny ſtał się powodem Towarzyſtwu Królewsko-Rolniczemu, iż dzieląc przedmioty ogoł gospodarſtwa składaiące, hodowanie bydła w trzecim umieścił wydziale. Cel i układ tego Towarzyſtwa znany iuż ieſt w publiczności. Dzisieyszy obchod w dniu rocznicy pozyskanego Dyploma J. K. Mci ieſt poświęconym do okazania nayczulszey wdzięczności dobroczynnemu Monarsze za łaskawe względy i udzieloną temu Towarzyſtwu protekcyą i opiekę. Wydział hodu bydła złożony z członkow w części urzędowemi zatrudnieniami zaiętych, w części oddalanych, nie przynosi w prawdzie plonu chęci iego odpowiadaiącego, lecz bezczynnym nie był.

Wydział hodu bydła, tak iak wszyſtkie inne, dzieli się na poddziały; w *pierwszym*, utrzymuią się korrespondencye ſtatyſtyczne.

Drugiego ieſt zamiarem hodowanie, ulepszenie i utrzymanie koni, bydła rogatego, owiec, trzody chlewney, drobiu, pszczoł, ryb, i psów gospodarskich.

Trzeci poświecony zaradzeniu chorobom i zarazom wszelkiego rodzaiu, tudzież konserwacyi bydła w względzie naydogodnieyszych dla niego zabudowań.

Czwarty, zaięty szczególnie dochodzeniem naykorzyſtnieyszych sposobow użytkowania z wszelkiego rodzaiu bydła. Z doświadczenia naylepiey o doskonałości przepisow sądzić można. Lecz takowe lubo dłuższego czasu bydź tylko może pło-

dem, z tem wszyſtkiem rapport JP. Trębickiego względem utrzymania owiec zimą i latem na wolnem powietrzu, światłą i pożyteczną udziela naukę na własnem doświadczeniu zagruntowaną. Nie na tym iednym przedmiocie ten gorliwy i do sztuki rolniczey świetle przywiązany obywatel ograniczył swe doſtrzeżenia, całe w Łomnach gospodarſtwo ieſt tego dowodem. Te nowe zakłady zasłużyły na uwagę Towarzyſtwa; kilka członkow ziechało do Łomney, by naocznie przekonac się o szczegołach tak interessuiących. Opis tego ziazdu złożony zoſtał w wydziale, i niebawem przez druk do wiadomości publiczney podanym zoſtanie. Rownież acz krotkie, lecz korzyſtne pismo o sposobie ratowania bydła w czasie zarazy przez JX. Zakrzewskiego Proboszcza w Łomnach, łatwe, proſte, lecz na własnych doſtrzeżeniach zatwierdzone przeſtrogi godne są naśladowania. Niedoſtatek i niemożność zebrania dość licznych doświadczeń w tak krotkim czasie zaſtępuią dwa pisma podane Towarzyſtwu i czytane w Wydziale; a naprzod, rapport JP. Sekretarza Jeneralnego na 3 części podzielony. W 1wszey składa sprawę z własnych swych w Łomnie czynionych rozmaitych doświadczeń; w drugiey, opisuie swe do rzeżenia w czasie swey podroży przez Departamenta Warszawski i Płocki, w zamiarze gospodarskim przedsiewziętey; w 3ciey, mowi o skutku swey korrespondencyi ekonomiczney, i to dzieło w krotce do druku będzie oddane, ile że iuż w Wydziale było roztrząsane. Złożone było w Wydziale tłumaczenie dzieła P. Daubanton pod tytułem: *Inſtrukcya dla Owczarzy i właścicieli trzod.* To pismo z celu korzyſtnego dla społeczności szacowne, dzieli się na 14 lekcyy, w których się zawiera cała nauka hodowania owiec przez pytania i odpowiedzi, dla łatwieyszego poięcia owczarzy, iasnym i nie wykrętnym ſtylem podana; mowi tam naprzod Autor na wſtępie o powodach poświęcenia się doświadczeniom, o pomocy doznaney w tazie od Urzędnikow mieyscowych, o pomyślnych skutkach usiłowań swoich; a dowodząc, iż tych za iednym nakładem raz zrobionym do lat 50 pomyślnego doznawał powodzenia, zachęca iſtotnie by był powszechnie naśladowanym. — Daley zaś w lekcyach swoich przepisuie, iakim powinien być owczarz, czem dla obrony owiec na paszy i ratowania ich w nagłych razach ma bydź opatrzonym, iakie i iak nauczone powinien mieć psy, iakie nayzdrowsze i naymniey kosztowne mogą bydź owczarnie, i tych cztery gatunki proponuie. W tey mierze zdanie iego ieſt za otwartemi zupełnie, iednak nie sprzeciwia się innym tak budowanym, że nie wyſtawuiąc owiec na słoty, świeżego im powietrza udzielaią. W ciągu dzieła mowi obszernie o paſtwiskach letnich i o rozmaitych paszach w zimie, na pokarm dla owiec naywłaściwszych; zaſtanawia się nad ilością pokarmu przyzwoitą dla owcy, nad potrzebą i korzyścią z dawania im soli i częſtego lub rzadkiego onych poienia wodą. Daley rozwodzi się nad sposobami polepszenia gatunku tak owiec, iako ich wełny przez samo zaprowadzenie pięknego rodzaiu baranow. Zaſtanawia się nad tem, co ſtanowi piękność gatunku owcy, co do ciała, co do wełny, opisuiąc długość, wysokość, i miąższość samey figury, i różnice rozmaitych gatunkow wełny od naywybornieyszey aż do nayposp olitszey. Rozbiera wszelkie sposoby należytego obchodzenia się z maciorami, iagniętami, skopami, i trykaczami; wchodzi w szczegoły kocenia się, odsadzania iagniąt, humlowania, skopienia, doienia owiec, utrzymywania osobno baranow, puszczania ich w iednoſtayney porze między gromadę; ſtrzyżenia owiec, mycia onych, wyciągania potem tłuſtości z wełny i teyże przechowania. Nakoniec, podaie sposoby naymniey kosztownego hurtowania, a kończy na radzie dwoch łatwych lekarſtw przeciw chorobom, z dwóch różnych pochodzących przyczyn, to ieſt, z gorącości, lub osłabienia owiec. Imie Daubantona iuż ieſt zaletą; lecz z mieyscowego położenia wypadaiących ſtosunkow gospodarskich, a nadewszyſtko, doświadczenia radzić się należy; ztąd dopiero uczynić wnioski, iak daleko te przepisy naśladowanemi bydź mogą. — Nakoniec, doniesiono Wydziałowi, że dzieło Jana Chryſtyana Bergen o sposobie ulepszenia hodowania bydła, a szczególniey utrzymania na oborze bez puszczania na paszę w całym ciągu roku, po-

mnożone przypisami i uwagami sławnego Albrechta Thaer, iuż powiększey części iest wytłumaczone. W tem dziele dowodzi autor nie tylko użytku trzymania bydła na oborze, lecz nadto wskazuie sposób hodowania, karmienia; liczy gatunki paszy; uczy, iaki grunt którym służy roślinom, iaka roli pod nie uprawa, iakiego plonu spodziewać się można, w iakiey kolei po sobie nastepuią pastewne, a zatem w iakim porządku na paszę dawane bydź maią; oznacza wielość karmy w miarę żyzności każdey paszy, przechod z suchey do zieloney paszy; podaie sposoby uzbierania, przygotowania, i przechowania roślin trawiastych, głębowych, korzennych; P. Thaer w swych uwagach czyni porównania z własnemi dostrzezeniami. Nie tu mieysce wchodzić w rozbior tego pisma, ani czynić zarzuty przeciw podaney nauce, któreby z mieyscowych okoliczności wypadać mogły, ani zbiiać takowe zarzuty. Lecz w ogolności wyznać należy, iż to dzieło ciekawe i nader użyteczne obeymuie nauki; że ieżeli często kroć, z powodu położenia, rada autora przyiętą bydźby nie mogła, wątpliwości nie ma, iż w mieyscach z samorodnych pastwisk i pasz ogołoconych, gospodarz, uskuteczniaiąc takowe urządzenie, korzyść odniesie, i że ten sposób byłby naypewnieyszym do zapobieżenia zarazie bydła. Dołącza autor rys obory, posługę hodu podług tego planu załatwiaiącey. —— Powyżey wyrażone powody nie pozwoliły Wydziałowi bydź dotąd czynnieyszym; atoli spodziewać się należy po gorliwości członkow, iż pierwsze początkowe zwyciężywszy trudności, w przyszłości użytecznie Towarzystwa odpowiedzą zamiarom.

Z Paryża d. 29. Lipca.

Wczoray rano przed mszą dawał Nayiaśnieyszy Cesarz audyencye pożegnania: Hrabiemu Brahe, posłowi N. Króla Szwedzkiego; Xciu Poniatowskiemu, posłowi N. Króla Saskiego i Xcia Warszawskiego, i Baronowi de Ferrete, posłowi W. Xcia Frankfortskiego, którzy przyiechali tu byli z powinszowaniem Cesarzowi urodzin Króla Rzymskiego.

Dzisieyszy Monitor zawiera wyrok Cesarski pod d. 27 b. m. mocą którego wyznaczony iest corocznie milion frankow na upięknienie miasta Rzymu. W roku teraźnieyszym połowa tey summy wybrana będzie z dochodow miasta, a druga z dóbr ziemskich. Pieniądze te użyte bydź maią na zrobienie rzeki Tybru spławną, a mianowicie tey części, która przez miasto płynie, na zrobienie nowych mostow, założenie nowych przechadzek i botanicznego ogrodu. Będą także urządzone w Rzymie akademiia Cesarskiey szkoły główney i dwa licea.

Sąd Cesarski zaprowadzony uroczyście został w Aix d. 1 Lipca przez Senatora i Ministra stanu Xcia Otranto.

Onegday zgromadził się senat pod prezydencyą Xcia Arcykanclerza.

D. 23 Lipca przybyli inkognito do Strazburga z wód Badeńskich Król i Królowa Bawarscy. Zwiedzili kościoł katedralny, kościoł S. Tomasza, w którym znayduie się pomnik Marszałka Saskiego, i pałac Cesarski, potem udali się na powrot do Niemiec.

W nocy d. 16 Lipca dało się w Liwornie czuć mocne trzęsienie ziemi.

P. Riou, były prefekt w Kantal, umarł d. 26 b. m. w 47 roku życia w Paryżu.

Summa wszystkich darowizn i odkazow w latach 1808, 1809 i 1810 dla miłosiernych zakładow i ubogich w rożnych departamentach, wynosi 11 milionow 842,768 fr. 28 centimow.

D. 25 Lipca, iak dziennik państwa donosi, skazała wyznaczona wyrokiem J. C. K. Mci pod d. 26 Czerwca kommissya woyskowa na śmierć: Franciszka Sassi

)2(

della Tosa, maiącego lat 47, rodem z Florencyi, osiadłego w Nicei, W. Marszałka byłey Królowey Etruskiey, i Kaspra Chiferili, rodem z Liworna, dawniey kupca, teraz osiadłego w Nicei, obu przekonanych, iż odbywali poselstwa do obcych mocarstw. Trzy inne osoby, także od dworu rzeczoney Królowey, które o wspólnictwo z powyższemi obwinione były, zostały za niewinne uznane. Powyższy wyrok przybity dziś w Paryżu zostal. J. C. K. Mość raczył złagodzić karę Franciszka Sassi della Tosa.

Wyrok Cesarski pod d. 7 b. m. w St. Cloud wydany, stanowi, aby ustawy i wyroki od d. 1go Stycznia 1811 wydane i przyszłe, tłumaczone w Paryżu były na ięzyk Hollenderski, i za rozkazem W. Sędziego, ministra sprawiedliwości, ogłaszane w departamentach Hollenderskich i okręgu Bredy, iak w byłey Belgii, departamentach nadreńskich i zaalpeyskich.

Dawnieyszy wyrok Cesarski pod d. 22 Czerwca w St. Cloud wydany, nakazuie, ażeby Xiążęta familii Cesarskiey, którzy za pozwoleniem Cesarza powołanemi iuż są lub będą na obce korony, uważanemi byli w całem państwie iako Xiążęta krwi. Gdy do Francyi przybędą nosić będą kokardy i ubior Xiążąt Francuzkich; w obcym zaś ubiorze nie wolno im się pokazywać. Maią im bydź wszędzie, stosownie do wyroku pod d. 24 Messidora roku 12go i poźnieyszych przepisow, czynione honory cywilne i woyskowe przywiązane do ich stopniow. Wewnętrzna i zewnętrzna etykieta w Cesarskim pałacu będzie zastosowana do ich stopniow.

List Kontradmirała Emerian do Ministra morskiego, z okrętu Austerlitz, w porcie Tulońskim d. 19 Lipca pisany.

JW. Panie! Mam honor donieść JW. Panu o przybyciu do Tulonu z morza Adryatyckiego fregat Amalii i Adryany. Jak tylko uwiadomiony byłem przez znaki o przybyciu tych fregat na wysokość przylądka Bennat, rozkazałem 13 liniiowym okrętom floty i fregacie Incoruptible wyyśdź pod żagle. Wiatr był dobry od wschodu. Rozkazałem przeto wypłynąć na przestrzeń morską, dla zasłonienia przeprawy obu tych fregat, które mogły były bydź od nieprzyiacielskiey eskadry odciętemi. Okręty J. C. K. Mci tak szybkie czyniły obroty, iż w krótce przednia nasza straż znalazła się w pobliskości przedniey straży floty nieprzyiacielskiey i mogła rzeczone fregaty zasłonić, które rownie iak liniiowe okrety Ulm, Dunay, Magnanim i Wrocław dały nawzaiem kilka razy ognia do nieprzyiacielskiey przedniey straży. Jednemu nieprzyiacielskiemu okrętowi postrzelano żagiel, a fregacie przedni maszt. Naszemu okrętowi Ulm ustrzelono dwie liny i wodny szteg. Obie zaś fregaty i inne okrety żadnego nie poniosły uszkodzenia. Eskadra J. C. K. Mci czyniła w obliczu nieprzyiacielskiey floty obroty, która miała 16 liniiowych okretow, 2 fregaty, 1 korwetę i 1 bryg. Obie przednie straże były na dwie trzecie części wystrzału działowego od siebie oddalone, a inne okręty naywięcey na dwa wystrzały. Gdy nieprzyiaciel obrocił się na morze, kazałem okrętom powrocić do portu.

(Podp.) *Emerian.*

P. C. Decres.

Dziennik Paryzki umieścił nastepuiący list z Badaioz pod d. 20 Czerwca:

Znayduią się teraz w Badaioz. Do-

wodzący tu Jenerał Philippon i załoga okryły się chwałą. Wytrzymał dwa szturmy i miał do bronienia garſtką walecznych ludzi 3 wyłomy w mieście, którego mury wymagały naymniey czterech tyſiączney załogi. Wyszedł na przeciw nam, gdy znaydowaliśmy się 10 godzinę drogi od tego miaſta. Marszałek, Xże Dalmacyi uściskał go, obsypał pochwałami i przyrzekł mu łaskę Cesarza, gdy dowie się o pięknych iego czynach. Potrzeba bydź, iak my tu na mieyscu, aby umieć tak piękna obronę cenić. Ni przyiaciel nie mogł żadnego z tuteyszych szańcow opanować. 60,000 Anglikow, Portugalczykow i Hiszpanow, maiąc daleko więcey sposobow, nie mogli tego dokazać, co dwie dywizye na początku Marca od Xciem Dalmacyi dokazały. Utrzymaliśmy więc w tey kampanii klucz do Portugalii i niezmierną liczbę dział zachowalismy, &c.

Z Neapolu d. 9. Lipca.

W nocy z 25 na 26 Czerwca przybyło z Meſsiny kilka nieprzyiacielskich okrętow przed Scylla w Kalabryi, i dawały poteżnie ognia do ſtoiących po lewey i prawey ſtronie tego miaſta woysk Francuzkich. Lecz wielkie działa w batteryach nadbrzeżnych, których skutki pamiętne ieszcze są nieprzyiacielowi od roku przeszłego, przymuſiły go niebawnie do odwrotu. Pokuſili się Anglicy powtornie przeciw temu miaſtu, a potem przeciw Latonie, ale rownie na próżno.

Stosownie do wyroku Królewskiego zaprowadzona będzie od 1 Stycznia 1812 w króleſtwie Neapolitańskim taka sama moneta iak w pańſtwie Francuzkim. Pięć gramow po 9 decimow przedniego srebra ſtanowić będą podſtawę ſtopy monety i takowy pieniądz nazywać się będzie Lirą. Będą także ćwierć, pół, trzyćwierci i dwie piąte srebrne liry. Złote pieniądze będą bite na 20 i 40 lirow; miedziane na 1, 2, 3, 5 i 10 centimow. Na wszyſtkiey monecie będzie z iedney ſtrony wizerunek Królewski i napis: *Joachim Napoleon* i rok. Na drugiey herb króleſtwa z napisem: *Królestwo obu Sycyliy* z wyrażeniem wartości monety. Na okrągu złotey i srebrney monety będzie napis: *Boże wspieray króleſtwo.*

W roku przeszłym zaszły w powiecie Cremo zaburzenia. Siedemnaście osob, które do nich należały i przez sąd na galerowe prace skazanemi były, otrzymały przez wspaniałość Króla Joachima darowanie winy i familiom wrocone zoſtały.

Z Londynu d. 22. Lipca.

(Z Monitora.)

Nie prawdą ieſt, iak wszyſtkie dzienniki ogłoſiły, ażeby Admirał Jorke pod brzegi Amerykańskie popłynął. Przeznaczenie iego, wyraża dziennik Goniec wcale ieſt inne.

Powszechny żal, który choroba Królewska sprawuie, przytłumia wszyſtkie inne uczucia i całey publiczności zwrócona ieſt uwaga na wielką tę okoliczność. Publiczne modły o przywrocenie zdrowia Królewskiego, które iuż były uſtały, znowu się wczoray rozpoczęły. Paroxysm tak miał Krol od środy wielki, iż przeszło 70 godzin ciągle w goraczce gadał. Łatwo sobie wyſtawić można, iakie potem osłabienie naſtąpić muſiało, i dziwić się nawet potrzeba, że w wieku, w iakim się Król znayduie, mogł tak wielki attak choroby wytrzymać. Po skończonym paroxysmie czuł się Król tak sła-

bym, iż obawiano się o niego. Potem cierpiał tak wielki bol w nadbrzmiałem gruczole garłowym, iż krzyk iego słyszano na przytykaiącym do pałacu terafsie. W piątek około wieczora był puls powolnieyszy i za pomocą lekarftw zmnieyszył się do 80 uderzeń na minutę. Osłabienie i zadawane uftawicznie opium sprawiło choremu kilka godzin snu. Za przebudzeniem się był spokoynieyszy, niżeli poprzedzaiącego wieczora; mowił powoli i zwyczaynym głosem. Przez cały dzień sobotni był spokoyny; lecz lekarze patrzą nie bez obawy na gruczoł, który w czafie paroxysmow nabrzmiał i do tego czasu ieft nabrzmiały. Z nadzwyczaynego bolu wnoszą, iż musi się wewnątrz robić suporacya, którą lękać się każe złych skutkow.

Z północney Ameryki donoszą pod d. 14 Maia, iż 44 okręty, zabrane na mocy uftawy zabraniaiącey handlu z Angliią, maią bydź d. 25 w Boftonie przez sąd zdobyczowy skonfiskowane, ieżeli Prezydent inaczey nie rozrządzi. Zabrano tam także wiele towarow Angielskich na rożnych okrętach.

Na ftanowisku naszem pod brzegami Szwedzkiemi na przeciwko Gotenburga znayduie się 9 liniiowych naszych okrętow. Względy, iakich z ftrony ladu doznaiemy, zasługuią na pochwałę. Doftaiemy z brzegow świeże mieso, chleb i inne żywności. Związek miedzy eskadrą i lądem nie ieft przerwany. Jenerał Efsen, który dowodzi woyskami Szwedzkiemi na zachodnich brzegach, iadł obiad u naszego konsula w Gotenburgu, a na kilka dni pierwey odwiedził Admirała Saumarez na iego okręcie.

Z Dowru piszą pod d. 19 b. m. iż słyszano tam od brzegow Francuzkich mocne z dział ftrzelanie. Bardzo wiele ludzi wybiegało na wzgórki, ale dla mgły nie mogli nic zobaczyć. Z powieści iednego rybaka rozeszła się pogłoska, że Cesarz Francuzow przybył do Boulogne.

Jenerał Fox, rządzca Portsmutu, umarł d. 16 b. m.

Z Londynu d. 24. Lipca.
(Z Monitora i Dziennika państwa.)

Dziś zoftał parlament odroczony.

Ponieważ handel z Helgoland do pobliskich brzegow zupełnie ieft odcięty, porzucaią zatem kupcy tamteysze składy i sprowadzaią nazad towary.

Pieniądze coraz rzadsze są w Anglii. Bankowy bilet na 1 f. szt. podaią za 17 szelągow pieniądzmi do zmiany.

Dowiaduiemy się, iż Blake odpłynął z woyskiem Hiszpańskim z uyścia Gwadyany do Kadyxu. Nie poymuiemy celu poruszenia tego jenerała; ale przynaymniey na to posłuży, iż zatrwoży Soulta o pofiadłość Sewilli i będzie mufiał posłać woyska dla obrony tego miafta. Jakoż udał się tam osobiście, dla poczynienia potrzebnych oftrożności krokow.

Lift z Lizbony pod d. 14 Lipca wyraża: — "Podług liftow z Algarbii pod d. 6 b. m. Jenerał Blake wfiadł z woyskiem swoim na uyściu Gwadyany na okręty. Przeznaczeniem iego zdaie się bydź Kadyx. Soult był w Sewilli i powrócił ftamtąd do Perena. Część iego woysk ftoi w górach między Andaluzyą i Eftramadurą.,,

Drugi lift z Lizbony pod d. 15 b. m. opiewa: — "Przeznaczenie korpusu Blaka

ieſt inne, niżeli mniemaliśmy. Płynie on do Kadyxu, dla zaſtąpienia Angielskiego woyska, które pod Jenerałem Graham odpłynęło z Kadyxu dla złączenia się z woyskiem Lorda Wellington. Obrona Kadyxu będzie zatem samem Hiszpanom powierzona, dla połączenia razem wszyſtkich woysk Angielskich.,,

Inne liſty z tegoż mieysca wyrażaią obawę względem Kadyxu, ieżeli iego obrona samem tylko Hiszpanom powierzona będzie.

Mowiono wiele, wyraża dziennik *Times*, o zatrzymaniu w Karlshamn wyładowanych osadowemi towarami okrętow. Niektórzy poczytali ten środek za nieprzyiacielski krok z ſtrony rządu Szwedzkiego przeciw Anglii. Lecz podług wydanego rozkazu Króla Jmci Szwedzkiego nie zdaie on się wcale Anglii tyczeć.

Do Dowru przyprowadzono okręt, który miał na sobie beczkę na wodę z podwoynem dnem, za którem znaleziono wiele złota i roznych papierow.

Pisma Amerykańskie odebraliśmy tu do 27 Czerwca. Do tego czasu nie przybył tam ieszcze ani P. Foſter, ani P. Pinckney.

Liſty od Lorda Wellington zachodzą do 11 b. m. Blake porażony zoſtał w hrabſtwie Niebla, co zniewoliło go do udania się do Ajamonte i popłynienia do Kadyxu. Lord Wellington rozkłada swe woyska w szałasach. W początkach słychać tu było, że Blake wszedł do Sewilli; prożna pogłoska, która wszyſtkim głowy zawrociła. Lecz z liſtu Lorda Wellington pod d. 11 b. m. pisanego, pokazuie się, iż Blake pobity zoſtał w hrabſtwie Niebla, co wſtrzymało iego marsz do Sewilli, przymusiło do odwrotu do Ajamonte i udania się wodą do Kadyxu.

Do Plimutu przyprowadzono kilka Pruskich okrętow, płynących z Bordeaux z winem i wodką. Fregata Semiramis, która te okręty zdobyła, zabrała także okręt Amerykański; lecz lud iego zbuntował się przeciw wsadzonym nań maytkom Angielskim i zaprowadził go zapewne do którego z portow Francuzkich.

Oprocz wielkiey floty, która przybyła niedawno z Tagu z choremi i ranionemi od woyska Angielskiego, i Francuzkiemi jeńcami, przybyło także do Plimutu kilka dawnieyszych ſtamtąd transportow.

Amerykańska fregata Adams podpłynęła w piątek pod Plimut i wysadziwszy na ląd osobę z liſtami do posła Amerykańskiego w Londynie, udała się zaraz w dalszą drogę do Ameryki. Wypłynęła ona w oſtatnią środę z Cherburga. Zapewniaią, iż przybył na niey P. Hamilton z ważnemi bardzo liſtami od rządu Francuzkiego. Łatwo się domyślić można, że osnowa tych liſtow ieſt taiemnicą.

W Lizbonie spadły Angielskie towary dla wielkiego nawozu o 40 od ſta.

Do Portsmutu przybył okręt Diadem z choremi i ranionemi Anglikami. Z żalem donosiemy, iż liczba ich 10,000 wynosi.

Potwierdził się powrot Jenerała Beresforda do Anglii.

Naſtępuiący okolnik przysłany tu zoſtał z Windsoru pod d. 20 Lipca do wszyſtkich dziennikow:

" Wesołość, która poſtrzeżono wczoray w wieczor na twarzach Królowey i całey familii Królewskiey pod czas picia herbaty w

Frogmore, uczyniła nam nadzieię, iż polepszył się ſtan zdrowia Królewskiego. Zapał, z iakim zewsząd ludzie śpieszą, dla dowiedzenia się o ſtanie zdrowia Królewskiego, zrządził tu oſtatnich dni tak wielki ziazd, iż wszyſtkie zaiezdne domy zapełnione były naypierwszemi familiiami. Królowa i Królewny poiechały były z damami swemi do Frogmore, skąd o godz: 8 do zamku powróciły. Pod czas oſtatniey nocy naſtąpiła odmiana w ſtanie choroby Królewskiey. O północy w padł w tak wielkie osłabienie umysłu, iż to zbliżało się do melancholii. Wyprawiono zaraz gońca z rapportami do Xcia Rejenta i miniſtrow o ſtanie Króla Jmci. — Hrabia Sussex poiechał dziś rano do Londynu, lecz w wieczór powróci. — Xżęta Jorku i Kumberland przyiechali tu dziś rano dla odwiedzenia Królowey. — Biskupi Kantorberski i Jorku, Lord Kanclerz, Xże Montrose, Hrabiowie Winchelsea, Aylesford i Grant, członki rady Królowey, ziechali przed południem do pawilonu Królowey. Lekarze, którzy znayduią się przy Królu, przybyli zaraz do nich, dla zdania im sprawy o ſtanie Króla. Potem udali się do zamku i mieli długą radę z Królową. „

Dzisieysze doniesienie z Windsoru opiewa: — J. K. Mość znayduie się w takim samem ſtanie, iak wczoray.

Z Amſterdamu d. 27. Lipca.

Nayiaś. Cesarz nadał miaſtu Rotterdamowi nowy herb. Stary herb pomnożony został 3 pszczołami i opiera się na laurach zamiaſt lwa. Orzeł unosi się nad nim. Spodziewaią się, iż w krótce odmienione także będą herby wszyſtkich dobrych miaſt państwa i byłych Hollenderskich.

Wszyscy czterey synowie tuteyszego prezydenta tak zwanego Niemieckiego syndykatu Izraelskiego znayduią się w służbie publiczney. Jeden ieſt patronem, drugi porucznikiem, trzeci kadetem morskim, a czwarty w cywilney służbie. Przykład ten okazuie iak dalece Izraelici praw cywilnych używaią.

Z Karlsbadu d. 22. Lipca.

Onegday umarł tu JW. Baron Bourgoing, pełnomocny miniſter Francuzki przy Król. Saskim dworze, dowodzca legii honorowey. Przybył tu z Drezna chory i przez 6cio dniowy czas swoiey tu bytności nie pokazywał się nigdzie. Ciało iego pochowane tu dziś okazale zoſtało. W kościele Maryi Magdaleny odprawił się przy wyſtawieniu ciała obrządek pogrzebowy, na którym Xżniczka Saska, Marya Anna, i wiele znakomitych znaydowało się osób. — Zmarły Bourgoing urodził się w Nevers i dożył lat 75. Opuściwszy zawód woyskowy, któremu się w młodych latach poświęcił, udał się do dyplomatyki, i był naypierwey sekretarzem Francuzkiego poselſtwa w Madrycie. Tam bawił 9 lat i nabył tak dokładney wiadomości w Hiszpanii, że przedziwna iego podróż przez Hiszpaniią, albo raczey opisanie ſtanu tey Monarchii, drukowana ieſt 3 razy we Francyi i przełożona na ięzyki Niemiecki, Angielski, Hollenderski i Duński. Potem był na rożnych poselſtwach, aż nakoniec zoſtał Cesarskim posłem przy dworze Saskim, i w nagrodę iego zasług wyniosł go Nayiaś. Cesarz na Barona państwa, będąc iuż od roku 1804 dowodzcą legii honorowey.

DODATEK

DO N^ru 65.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 14. SIERPNIA 1811 Roku WE SRODĘ.

Z Wiednia d. 27. Lipca.
(Z Gazety Berlinskiey.)

Od 1go Sierpnia r. b spłacona bydź ma zaciągniona w roku 1809 na dwa lata w konwencyyney monecie przez stany niższey Austryi pożyczka, wraz z prowizyą po 6 od sta.

Cena towarow odmienia się tu codziennie; co wczoray kosztowało 10 złr. sprzedawane dziś iest po 30 i znowu na odwrot.

Od 1go Września mieć tu będziemy nową dyrekcyą teatrow. Xże Łobkowicz przyiął na siebie teatr Karnther, opery, baletow i reduty; Hrabia Palfy teatr zamkowy i teatr na Widynie, ktory wszelkiego rodzaiu sztuki dawać może i powierzył go dyrekcyi P. Treitschke.

Mniemaią, że Węgry przyymą na siebie zaręczenie za 100 milionow zł. ryńskich zmiankowych biletow. Prezydent nadworney kamery, Hrabia Wallis, uda się osobiście na seym do Prezburga. Słowem zrobiony iest plan, iż wszystkie zmiankowe bilety zaręczone bydź maią na ziemi całey monarchii. Każda prowincya w miarę swoiey rozległości i bogactw przyymie na siebie pewną liczbę milionow. Ta summa będzie znowu podzielona i na dobrach i domach każdego właściciela w miarę iego maiątku zapisana, tak iż ten będzie naypierwszym długiem na wspomnionych własnościach.

Będący dawniey przy kopalniach żywego srebra w Idria urzędnicy, ktorzy dotąd nie są ieszcze umieszczonemi, odebrali rozkaz szukania w gorach Styryyskich, a mianowicie około Mariazell, czyli tam nie znayduie się żywe srebro.

D. 7 Sierpnia z Gazety Dworskiey.

Nayiaśnieysi Cesarstwo powrocili z przedsięwziętey podroży do dóbr swoich w Austryi do letniego pałacu w Laxenburgu. Przybyli tu W. Xże Wirzburski i Arcy Xże Palatyn udali się zaraz do Nayiaś. Cesarstwa do Laxenburga.

Z Panczowy d. 25. Lipca.

Dowiaduiemy się z Belgradu, iż nieprzyiacielskie kroki między Rossyanami i Turkami na nowo się rozpoczeły; nie zdaie się iednak, ażeby pod Ruszczukiem tak krwawa zaszła bitwa, iak powiadaią, ponieważ pomiędzy Rossyanami i Serwianami postrzegamy zawsze ieszcze wesołe twarze. Mało zatem znaczące musiały tylko zayśdź utarczki pomiędzy strażami.

Od niedawnego czasu postrzegać się także daią w Bosnii uzbroiania, które zapewne przeciw Serwianom są wymierzone.

Z Sztokolmu d. 23 Lipca.

W całem królestwie naszem ogłoszone zostało rozporządzenie Królewskie pod 3 b. m wydane, zabraniaiące używania zagranicznych towarow, służą ych do zbytku, zachęcaiące do kraiowych, iako iedynego środka podniesienia kraiowych rękodzielni i wzbogacenia kraiu, zwłaszcza w teraźnieyszych czasach, kiedy cały handel iest przerwany, i obostrzaiące zakazy ukradkowego handlu.

W sobotę poiechał Xże Następca tronu z swoim synem do letniego zamku Rosenberg, dokąd NN. Królestwo dniem pierwey poiechali.

Radzca stanu i Jenerał Baron Adlerkreutz, który w prywatnych sprawach poiechał do Finlandyi, miał tam już stanąć.

Sprawuiący dawniey nasze interessa przy dworze Brazyliyskim, P. Kantzow, powrocił tu teraz z swoią familiią.

Dowodzący w Gottlandyi Admirał Baron Cederström, doniosł J. K Mci, iż ukończył iuż ćwiczenia z tamteyszą milicyą, która przez gorliwo ć swoią zrownała się w krotkim czasie w zręczności robienia bronią z dawnemi żołnierzami. Składa ona się procz officerow z 6821 ludzi.

Z Kolberga d. 20 Lipca.

D. 18 Lipca pokazały się przed Kolbergiem dwie Angielskie fregaty, każda o 36 działach. Nadbrzeżne czaty postrzegły, iż od Rügen płynęło siedem podbrzeznych łodzi, którem te fregaty zabiegały drogę i zabrać ie chciały; lecz łodzie poznawszy zamysł nieprzyiaciela podsunęły się bardziey pod brzegi i dostały się pod batteryą Kolberską Wolfsberg zwaną. Nieprzyiacielskie fregaty zawiedzione w swoiey nadziei oddaliły się ku północo-wschodowi i nie pokazały się więcey. Łodzie zaś naciągnąwszy żagle przepłynęły koło portu Kolberskiego do Szczecina. Mądrem rozporządzeniom naszego Monarchy, mocą których brzegi Kolberskie są obwarowane, winny te siedem łodzi swoie ocalenie.

— Z Bydgoszczy. —

Położony w piśmie peryodycznem Fryderyka Hermbstädt sposob zabezpieczenia pszenicy od śnieci, iako szczególniey dla gospodarzy użyteczny i łatwy do użycia, z zlecenia JW. Prefekta Depart: Bydgoskiego w Dzienniku Departamentowym umieszczony.

"Dla zabezpieczenia pszenicy od śnieci używali do tych czas gospodarze wapna; sposob ten atoli po części tylko, nigdy iednak zupełnie, skutecznym nie był. Doświadczenia w wielu okolicach prawdę tę stwierdzaią. JP. Rieben, Kommissarz woienny dowiodł przez swoie długoletnie doświadczenie, zupełnie zgodne z postrzeżeniem dziada swego, że pszenica do siewu z solą zwykłą kuchenną przerobiona, nigdy śnieci nie przyymie.

Postępowanie w tey mierze iest następuiące:

Nayprzod sypie i rozpościera się pszenica na mieyscu czystem i przykrytem, na którą potem popioł (biorąc po iedney macy Berlińskiey na szefel) sypać, wodą lub gnoiowką polewać, i często przerabiać należy. — Popioł dla tego używany bydź musi, ażeby ziarno pooblepiane, tem lepiey wodą solną przeszło. — Po częstem przerabianiu, gdy ziarno oblepione massą tą będzie, należy na każdy korzec Berliński po iedney czwartey macy soli zwyczayney wsypać, nie przestaiąc ciągle przerabiać takowey kupy pszenicy. — Po uskutecznieniu tego, powinna pszenica tak zaprawiona aż do drugiego dnia pozostać. — Gdy iednakże ziarna koniecznie pozlepiane przez to bydź muszą, a zatem siana równie pszenica bydź nie może, trzeba więc krótko przed wsypaniem iey w worki tyle iey wapna gaszonego dodać, iżby ziarno po ciągłem przerabianiu zupełnie oschło. — Takowe postępowanie i tę ieszcze korzyść przynosi, że chociażby na drugi dzień po przedsiewzięciu z pszenicą tego, co się powiedziało, takie powietrze nastało, iżby sia-

ra bydź nie mogła, przez cztery tygodnie leżąc, zepsuciu nie podpadnie; w takim przypadku iednakowoż cieniey rozpostarta bydź musi, i na ten czas wapnem posypana ieszcze bydź powinna. — — Gdy pszenica zupełnie doyrzała, która ieszcze nie potniała, zaraz wymłocona, na przewietrzoną górę cienko rozpostarta, i aż do siewu pilnie przerabiana zostanie, nie przyymuie także śnieci, równie iak i pszenica, którą dłużey iak rok ieden na otwartey górze leżała.

Pierwszy sposob, to iest, solenie pszenicy tak iest nie zawodnym, że wyżey wspomniony Kommissarz woienny Rieben przed nieiakim czasem dla utwierdzenia go, przy sądowych świadkach pewną ilość pszenicy wysiał, i przed czasem zapewnił, że pierwszy zagon zupełnie śniecisty, drugi zupełnie czysty, nizsza połowa trzeciego zagonu śniecista, wyższa zaś czysta, wyższa nakoniec czwartego śniecista, a nizsza zupełnie czysta będzie. — Oprocz tego kazał całe staie poprzek w zagon sześcioskibny zorać; pszenica na tym przy rze miała bydź śniecista, reszta zaś zupełnie piękna. — Każdy w szczególności siew był oddzielnie zawleczony, i skiby troskliwie oznaczone. Spisany w tey mierze protokoł został, przez przytomne osoby sądowe podpisany, JP. Konsyliarzowi Riem posłany. Następnego lata, gdy pszenica doyrzewała, przybył tenże Konsyliarz z kilku biegłemi dla przekonania się, czyli istotnie przepowiedzenie JP. Rieben w protokole zawarte sprawdziło się. Po ścisłem przeyrzeniu okazało się wszystko z przepowiedzeniem zgodne. — Śniecista pszenica była od iednego z sąsiadow pożyczona i bez wszelkiey przyprawy zasiana, reszta zaś czystey pszenicy była z solą w wyżey wskazany sposob zaprawiona.

Dnia 12 i 13 Sierpnia 1811.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych

Na Monetę Kurant,	*Przednie.* Złp	gr.	*Średnie.* Złp.	gr.	*Poślednie* Złp.	gr.
Korz: Pszenicy	19	15	18	15	17	—
— Żyta	13	15	13	—	12	15
— Jęczmienia	13	15	12	15	11	—
— Grochu	13	—	12	—	11	—
— Owsa	6	15	6	—	5	15
— Jagieł	26	—	25	—	24	—
— Rzepaku	5	—	14	—	—	—

DONIESIENIA.

Billard nowy z bilami i laskami pod Nrm. 44 na ulicy Stolarskiey iest do sprzedania każdego czasu za pomierną cenę.

Kary Policyyne. Piekarze tuteysi, iako to: Wincenty Drozdowski, Franciszka Olechowska, Franciszek Ulrich, Michał Mencel, Kazimierz Zembalski, Justyna Sienkowska, Rozalia Molkiewiczowa, Wiktorya Kopytkowa, Wiktorya Sobierayska, Marcyanna Karasińska, Karol Elsner, Ignacy Polcar i Dominik Bobrecki ukaranemi zostali za pieczenie nieważącego podług przepisaney taxy chleba i bułek skonfiskowaniem całych pieczyw, a Dominik Bobrecki, iako powtornie dostrzeżony, zapłaceniem procz konfiskaty, złp. 6 na fundusz policyyny. — W Krakowie d. 10 Sierpnia 1811.

Zarzecki, Prezydent M. K.

Niżey podpisana uwiadomia życzących sobie kupić dworek murowany na Podbrzeziu przy Kaźmierzu w Krakowie nad starą Wisłą pod Liczbą 155 z domem szynkownym tamże pod Liczbą 156 i z dwoma ogrodami, owocowym i jarzynnym oparkanionemi zupełnie częścią murem, częścią balasami w filarach murowanych, tudzież z polem o 24 zagonach i łączką; iż to wszystko, iako iey własność iest do sprzedania z wolney ręki każdego czasu. O warunkach przedaży i cenie dowiedzieć się można w domu na Kaźmierzu pod Liczbą 143. Dan w Krakowie d. 10 Sierpnia 1811

Wiktorya z Golańskich Szumska.

Dnia 19 Sierpnia 1811 roku o godzinie dziewiątey ranney do dwunastey, zaś po południu od trzeciey do szostey godziny, w Krakowie w rynku pod liczbą 358 przez publiczną licytacyą sprzedawane będą więcey daiącemu za gotowe pieniądze w monecie courant srebrney różne meble iako to: komody, stoliki, biora, serwanty Machoniowe bronzowane, zwierciadła wielkie, lustra suffitowe, porcellany, kanapy, stołki, wazony, powozy, karyolki, szory, siodła, i inne zatradowane JW. Hrabi Janowi Nepomucenowi Grodzickiemu, na zaspokoienie czynszu w summie zł. reńskich 950 podług kursu bankocetli dnia 30 Kwietnia 1806 roku wyrachować się mianego, Wielmożnemu Jackowi Kłuszewskiemu, Staroście Brzegoskiemu, z kosztami osobnemi należącego się, a to na fundamencie Dekretu Wysokiego Trybunału Cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego, pod dniem 29 Maia r. b. do liczby 143 wypadłego, tudzież, na zaspokoienie summy 12,820 zł. pol. groszy 14 w monecie srebrney grubey courant i kosztow prawnych stosownie do poiednawczey zgody w Wysokim Sądzie Pokoiu Powiatu i miasta Krakowa dnia 19 Lipca roku zeszłego 1810 zawartey, na rzecz W. Tomasza Bierzyńskiego wierzyciela. Życzący sobie tych nabycia na dzień i godzinę wyż wymienione zapraszaią się.

Woyciech Alexander Skorczyński, Burgrabia T. Krak.

Obwieszczenie, którym się uwiadomia Publiczność, że w Oxy, Powiecie Jędrzeiowskim Departamencie Krakowskim w domu pod Nr. 2gim dnia dwudziestego piątego i dwudziestego szostego Sierpnia r. b. sprzedarz bydła, siana, wodki szumowki, garcow wielkich do palenia wodki. Zaś dwudziestego siodmego w Chyczy owiec, bydła, wełny i zboża w ziarnie, tudziesz dwudziestego osmego i dwudziestego dziewiątego tego miesiąca i roku w Miechowie bydła, owiec, i zboża w ziarnie tudzie z propinacyi w roczną dzierżawę w powyższych dobrach na satysfakcyą 2070 czer. zł. Starozakonnemu Berkowi Luxembergowi winne i od W. Józefa Wąsowicza dziedzica dóbr powyższych przypadaiące w drodze exekucyi Urzędownie odbywać się będzie, na którą wszyscy powyższe szczegoły chęć kupienia i propinacyi zadzierżawienia maiący zapraszaią się. Dan w Jędrzeiowie d. 1 Sierpnia 1811 roku.

Ign: Rzuchowski, Bur. Sądu Pokoiu Pow. Jęd: Depar. Krakow.

Kommissya Obrachunkowa Departamentu Krakowskiego Artyk: 3cim Dek. Nayiaśnieyszego Pana w dniu 26 Stycznia r. b. w Dreźnie zapadłego, do powołania wszystkich osob Administracyą Powiatu Krakowskiego za zeszłego Rządu Centralnego składaiących, umocowana; wzywa wszystkie takowe osoby, iako to: WW. Intendentow, Administratorow, Kommissarzow, Kassyerow, Dozorcow magazynow i Magazynierow, zgoła wszystkich, którzy w powierzonych sobie i przyiętych obowiązkach, z odbierania, zarządzania, wydawania lub z dozoru wszelkich własności publicznych, tak w pieniądzach, iako też wszelkiego rodzaiu effektach, składach, magazynach żywności, furażow, i innych iakich kolwiek bądź, czyli te po Rządzie Austryackim pozostały, lub z ofiar patryotycznych, przychodow skarbowych, albo nakazu i rozkładu władzy rządzącey pochodziły, rachunki dowodami legalnemi wsparte za czas ich urzędowania zdać są obowiązani, aby takowe tu w Krakowie w biorze Kommissyi obrachunkowey w domu pod Baranami zwanym, iak nayspiesznicy składali, oraz dla wyiaśnień i powzięcia potrzebnych wiadomości osobiście stawili się. Zakwitowania nawet ieżeliby który z czynności swoich odebrał, ma one Kommissyi do widymowania złożyć. —— Kommissya iest przekonaną, iż każdy ubiegać się będzie, aby poświęcaiąc usługi swoie Oyczyznie w samym oney odrodzenia początku, gorliwości i rzetelności swoiey okazał dowody. W Krakowie d. 29 Lipca 1811 roku.

T. Sołtyk.

Tadeusz Gutkowski, Kalk. i Sekr.